

Putkihommissa saa pelleillä kuka tahansa

Talotekniikka- ja vakuutusala toivovat putkifirmoille ja -asentajille pätevyysvaatimuksia.

Teksti: Johanna Hellsten
Kuva: Johanna Hellsten

Sekä työntekijäpuoli että työnantajapuoli ovat täysin samoilla linjoilla: putkiurakointia ei pitäisi saada tehdä kenen tahansa ja asentajille olisi hyvä saada edes jonkinlaiset pätevyysvaatimukset. Samaa mieltä ovat myös vakuutusyhtiöt; ne korvaavat vuosittain 160 miljoonan euron arvosta erilaisia vuotovahinkoja.

Rakennusliitto ja lvi-urakoitsijoiden etujärjestö LVI-Tekniset urakoitsijat ry ovat antaneet monenlaisia lausuntoja ympäristöministeriölle siitä, että putkiurakoinnista pitäisi tehdä luvanvaraista ja putkiasentajilta pitäisi voida vaatia jonkinlaista yhteismitallista pätevyyttä.

– Rakennuslalla yleisesti näyttää entinen pöltsämaalainen sikopaimen pätevöityvän puolitoistatuntisen Tallinnan-lautan matkan aikana ammattimieheksi, LVI-TU:n toimitusjohtaja **Jari Syrjälä** lohkaisee.

– Aika harva ala tulee mieleen,

jossa voisi tehdä kouluttamattomana tällaisia töitä, jotka voivat vaikuttaa ihmisten terveyteen. Esimerkiksi sähköalalla kaikki on säädeltyä ja homma näyttää toimivan hyvin, vakuutusyhtiöitä edustavan Finanssialan keskusliiton johtava asiantuntija **Petri Mero** sanoo.

– Me tietysti haluamme, että putkihommat pysyisivät alan ammattilaisten käsissä. Me olemme LVI-TU:n mukana tässä asiassa, Rakennusliiton talotekniikkapuolen työehtotoimitsija, neuvottelupäällikkö **Kimmo Palonen** sanoo.

– Olisihan se parasta, että putkityöt olisivat luvanvaraisia töitä, kuten sähköhommat ovat. Ettei kuka tahansa pääsisi suoraan heinäpellolta niitä tekemään. Tarvittaisiin jonkinlainen ammattipassi tai lvi-asennuslupa, Are Talotekniikka Oy:n pääluottamusmies **Teemu Honkanen** toteaa.

Kun kaikenlaiset häsläjät saavat tehdä putkiremonteissa ja -asennuksissa tuhojaan, koko alan maine kärsii.

– Alan maine on tärkeä tekijä. Vaikka kosteus- tai vuotovahingot johtuisivat rakenteista tai mistä tahansa muusta, kun vedestä on kysymys, tulee ihmisille silti ensimmäisenä mieleen lvi-ala. Ajatellaan, ettei lvi-puoli osaa tehdä hommiaan oikein, Jari Syrjälä sanoo.

Syrjälän mielestä se, että alalla saisivat toimia vain osaavat yritykset ja työntekijät, hilaisi koko alan mainetta ylöspäin.

Rahaa palaa

Finanssialan keskusliiton tilastojen mukaan vakuutusyhtiöt korvaavat vuosittain noin 160 miljoonalla eurolla vuotovahinkoja koti-, kiinteistö- ja yritysvakuutuksista.

Vuonna 2013 kotivakuutuksista korvattiin vuotovahinkoja 91 miljoonalla eurolla ja kiinteistövakuutuksista 46 miljoonalla eurolla. Näiden vuotovahinkojen yhteismäärä oli 32 500 kappaletta. Päävahinkotyyppinä olivat käyttövesiputkistojen vuodot, viemäritukokset ja astianpesukoneiden vuotovahingot.

– Kun kylmävesiputki saa vuotaa päivän rauhassa, voivat vahingot olla isoja. Viemäriveresi on tietysti vielä pahempi, sillä se on täynnä ties

mitä ja niiden vahinkojen korjaaminen on todella tyyristä. Astianpesukoneiden aiheuttamia vesivahinkoja voitaisiin osin välttää, jos koneet vaihdettaisiin ajoissa, eikä vasta sitten, kun ne ovat jo hyvin lähellä käyttökänsä päätepestettä, Petri Mero sanoo.

Meron mukaan viimeisen kymmenen vuoden aikana on vuotovahinkokorvauksien summassa ollut huimaa kasvua. Vielä vuonna 2003 niitä korvattiin kotivakuutuksesta 64 miljoonalla eurolla eli kasvua on ollut noin 41 prosenttia.

– Virheelliset asennukset eivät toki ole ainoa syy vahinkoihin. Kiinteistötekniikan vanheneminen koko maan tasolla on suurin syy kasvuun. Putkiremontit ovat kalliita ja vaivalloisia remonteja, joten niihin lähdeään vasta, kun on ihan pakko, Mero toteaa.

Meron mukaan kaikki teot ovat kuitenkin kotiin päin.

– On otettava kaikki keinot käyttöön, jotta näitä vahinkoja voitaisiin välttää. Ja osaamisen kasvattaminen putkialalla on joka tapauksessa olennaista. Kyllä tekijöillä pitäisi jonkinlainen putkialan perustutkinto olla. Periaatteessa silloin voidaan saada

putkihommat järkeville urakointiliikkeille.

Mero muistuttaa, etteivät vakavimmat ongelmat edes näy vakuutusyhtiöiden korvaustilastoissa, sillä esimerkiksi kotivakuutuksista korvataan vain äkilliset ja ennalta-arvaamattomat vuotovahingot. Hitaasti hiipivät kosteus- ja homeongelmat, jotka muodostavat ihmisten terveydelle ison riskin, eivät edes kuulu kotivakuutuksen piiriin.

Riskit haltuun

Kimmo Palosen mukaan voi olla aika varma, että halvin mahdollinen putkifirma saa urakan, on siinä jotain pielessä.

– Harmaa talous kukoistaa, kun putkityöt eivät ole luvanvaraisia ja kuka tahansa voi tehdä niitä, Syrjäläkin sanoo.

Palosen mukaan kaikessa siinä, mikä rakennuksessa jää piiloon, piilee melkoinen riski; vesijohdoissa ja viemäreissä.

– Tietysti niin kauan, kun ihmiset tekevät töitä, vahinkoja sattuu. Nyt näyttää siltä, että paljon tällä hetkellä käytettävät puristusliitokset ovat riskin paikkoja; puristusta ei tehdä kunnolla loppuun asti tai putkien kannakointi on tehty huonosti, Palonen kertoo.

Riskit eivät myöskään vähene uusien energiamääräysten myötä.

– Mitä pidemmälle mennään lähes nollaenergiarakentamisessa, on sitä suurempi riski, jos kaikki palikat eivät ole kohdallaan. Hukkaan menee silloin kaunis tavoite. Jos jossain ketjun vaiheessa on ammattitaidottomia tekijöitä, ei kokonaisuus toimi, Syrjälä sanoo.

Teemu Honkasen mukaan nykypäivänä asennustyöhön liittyy niin paljon uusia määräyksiä, että niitä eivät aina tiedä kaikki suomalaisetkaan.

– Ulkomaalaiset vielä huonommin, vaikka on heissäkin hyviä ja ammattitaitoisia tekijöitä, Honkanen sanoo.

Ei suurta byrokratiaa

Nyt, kun enemmän puhutaan erilaisesta sääntelyn purusta, ei liene helppoa toivoa lisää sääntelyä.

– Tietysti niin sanottua turhaa sääntelyä on hyvä purkaa, mutta sellainen sääntely ei ole turhaa, jolla ennaltaehkäistään isoja taloudellisia ja terveydellisiä vahinkoja ja vaikeutetaan harmaata taloutta, Kimmo Palonen muistuttaa.

Jari Syrjälä toivoo, että tuore hallitus ottaisi huomioon, miten valtava vaikutus vedellä ja ilmalla on ihmisten terveyteen. Syrjälän mielestä pätevyysvaatimusten tuominen lainsäädäntöön ei olisi toteutukseltaan monimutkainen juttu. Järjestelmän tulisi olla kolmitasoinen; yrityksille putkiurakointi olisi luvanvaraista ja työnjohdolta ja työntekijöiltä vaadittaisiin pätevyyttä.

– Putki- ja ilmastointipuolelle on jo olemassa ammatillinen koulutus. Lisäksi pätevyitä voisi oppisopimuksella tai näyttötutkinnolla. Käytössä olisi myös siirtymäaika vanhoille, kokeneille tekijöille. Jos siirtymäajan aikana ei siirry eläkkeelle, silloin olisi sitten hankittava pätevyys jollakin tapaa. Saavutetut pätevyudet säilytettäisiin, samoin kuin aikaisempi kelpoisuus. Loppujen kohdalla voitaisiin käyttää tapauskohtaista harkintaa.

Syrjälän ehdotuksessa yritysten luparekisteristä voisi pitää huolen TUKES.

– Tämä perustuisi jo nyt olemassa olevaan järjestelmään. TUKES on jo olemassa ja tämän rekisterin ylläpito olisi aika kevyt lisätehtävä, joka ei juurikaan toisi lisärasitteita tai kustannuksia, Syrjälä sanoo. ■

Ympäristöministeriö: Rakennusala voisi itse lähteä auktorisointiin

Johanna Hellsten

Rakennusneuvos **Aila Korpivaara** ympäristöministeriöstä ymmärtää alan huolen.

– Maankäyttö- ja rakennuslaissa ei ole työntekijätasolle mitään pätevyysvaatimuksia. Sähkötoiden luvanvaraisuudesta säädetään sähköturvallisuuslaissa, Korpivaara kertoo.

Korpivaaran mukaan ympäristöministeriön hallinnoimassa laissa säädetään ainoastaan suunnittelijoiden ja työmaajohdon pätevydestä. Kun maankäyttö- ja rakennuslakia uusittiin 2000-luvulla, mietittiin, mitkä olisivat tehokkaimmat keinot vaikuttaa rakentamisen laatuun.

– Tuolloin tärkeimpänä pidettiin suunnittelijoiden osaamista sekä paikan päällä työmaalla tapahtuvaa

työnjohtoa. Linjaus on ollut, että työntekijöille tai yrityksille ei laissa ole vaatimuksia. Aiheesta on kuitenkin keskusteltu aika ajoin.

Korpivaaran mukaan vaatimuksia kuitenkin pitäisi vaatia ja jonkinlainen auktorisointijärjestelmä voisi olla paikallaan.

– Se on koko rakennusalan isomman keskustelun paikka. Sama ongelman koskee kuntotutkijoita ja tarkastajia, että pitäisikö olla tarkempaa sääntelyä ja auktorisointia.

Korpivaara toivoisikin, että rakennusala lähtisi itse pohtimaan asiaa.

– Tilaa ja urakoitsijoiden välisillä sopimuksilla asiaan voisi vaikuttaa. Siihen voisi samalla liittyä uudenlaisia vakuutustuotteita, mikäli töitä tekevät pätevät ja koulutetut henkilöt, Korpivaara toteaa. ■

Kouluttautumalla

VERKOSTOITUMISTA VARMUUTTA VOIMAA

LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PERUSKOULUTUS, Imatran Valtionhotelli, Imatra

Yhteysmieskurssi	21.-22.9.
Luottamusmiesten peruskurssi, osa 1	21.- 23.9.
<i>Luottamusmiesten peruskurssi, osa 2</i>	<i>2.- 3.11.</i>
Työsuojeluvaltuutettujen peruskurssi, osa 1	21.- 23.9.
<i>Työsuojeluvaltuutettujen peruskurssi, osa 2</i>	<i>2.- 3.11.</i>

LUOTTAMUSHENKILÖIDEN JATKOKOULUTUS, Siikaranta, Kirkkonummi

Luottamusmiesten jatkokurssi, osa 1	28.- 30.9.
<i>Luottamusmiesten jatkokurssi, osa 2</i>	<i>19.- 21.10.</i>
Työsuojeluvaltuutettujen jatkokurssi, osa 1	28.- 30.9.
<i>Työsuojeluvaltuutettujen jatkokurssi, osa 2</i>	<i>19.- 21.10.</i>

Kurssista ei aiheudu kuluja yrityksen tai työmaan luottamustehtävissä toimivalle Rakennusliiton jäsenelle. Koulutussopimuksen mukaan työnantaja maksaa tehtäväkohtaisen koulutuksen ajalta täyden palkan.

Rakennusliitto maksaa opetuksen, ruokailun ja tarvittaessa majoituksen. Matkakustannukset korvataan julkisen kulkuneuvon mukaan tai omalla autolla 0,25 €/km.

Lisäksi kurssin järjestäjä laskuttaa ruokarahan työnantajalta koulutussopimuksen mukaisesti.

Toimita kurssihakemuksesi viimeistään 3 viikkoa ennen koulutus@rakennusliitto.fi tai Rakennusliitto/ kurssisihteeri, PL 307, 00531 Helsinki.

Pyydäthän työnantajaltasi allekirjoituksen lisäksi merkinnät niihin kurssihakemuksen kohtiin, jotka käsittelevät ansionmenetystä ja opintovapaata.

Kaksiosaisen kurssin eri osille riittää yksi hakemus, merkitse siihen molempien kurssien ajankohdat.

Lisätietoja: koulutus@rakennusliitto.fi
 Juhani Lohikoski puh. 050 366 1171
 Sissi Kähkönen puh. 020 774 3076

 Rakennusliitto